

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

V. Quatenus Verbo Tradito standum, aut abstinendum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

I. Ador. *Eritis mihi testes. &c.*

AD V. Docet bonos carere impedimento vitiorum; ob quæ improbi nec per se, nec per alios intelligere possint.

AD VI. Id est, ait S. Aug. Prædestinati audiunt ante mortem vocem DEI. Neque ibi sit sermo de intelligentia S. scripturæ,

AD VII. Cùm certi non simus certitudine fidei, qui verè sint *Spirituales*: Cùm etiam hi non semper illuminentur, quin quædam aliquando nesciant: ideo non ad eos pertinere potest definitivum & ultimum iudicium fidei. Qui tamen iudicet omnia, eum esse spiritalem necesse est, id est, regi à DE I spiritu.

AD VIII. *Omnia; non Omnes*: ideo soli Pontifices *judicant omnia*, sc. dubia. Nam de definitis in Conc. Ierol. Paulus non ait *probate*; sed, *Act. 15.* præcipiebat seruari.

AD IX. Loquitur, non de omni divinarum cognitione; alioquin hic frustra doceret eos quædam: sed de sola accepta doctrina, quam ab Apostolis cooperate gratia Dei cõdidicerant: At verò de nondum accepta docet vnctio.

AD X. Verbum Dei, per Apostolos & Prophetas ministratū, est Fūdamētū primum: at secundarium quoque est Ecclesiæ testificatio; cuius Lapis Angularis Christus: huius veritati primæ reuelanti Principiò per se; nunc vt SIC scil. per Ecclesiam testantem & docentem, adhæremus.

AD XI. Iudicare de Scriptura æquiuocum est: sc. 1. Verum ea, an fallum doceat: 2. Quæ illius sit interpretatio; quæque sit ipsa verè Canonica, aut apo-

crypha. Hoc secundo modo; non illo, iudicat Papa vel Ecclesia Scripturam: nam illo priore modo foret supra Scripturam.

AD XII. Pendet à Verbo ipsi^o Sancti Spiritus assistentis Ecclesiæ vsque ad consummationem. Plura infra *part. 2. quest. 15.*

QVÆSTIO V.

Quatenus Verbo Tradito standum, vel abstinendum?

LUTHERO-CALVINISTICA concordia ab nobis discors est in tribus. I. In Scripturis omnia contineri pertendunt ad Fidem & Mores necessaria: ac proinde non opus vllò Verbo Non Scripto. Ita LUTHERVS in Gal. 1. *Nec aliam doctrinam in Ecclesiâ tradi & ausiri decet, quam purum Dei Verbum; Doctores, vel auditores alij cum sua doctrina anathema sunt.* Brentius in prologo cap. de Trad. *Nulla traditio contra, vel præter testimonia Scripturæ, pro dogmate necessaria ad salutem est.* CALVINVS Inst. 4. c. 8. §. 8. *Esto hoc firmum axioma: Non aliud habendum esse Dei Verbum, cui detur in Ecclesia locus, quam quod Lege primum, & prophetis; deinde & Apostolicis Scriptis continetur.* Sic communis similitum.

II. Apostolos quædam, præter Scripturam, instituisse ad Ritus & Ordinem pertinentia; at minimè necessaria, minus præcepta, sed libera: Quæ ad fidem, Moresque necessaria fuerant, scriptis comprehendisse. Ita Kemnitius LUTHERANVS, vbi agit de primo genere Traditionum. Et CALVINVS Inst. lib. 4. c. 10. §. 20. *idem.*

III. Kemnitius ibid, *Nullis certis & firmis documentis probari potest, Qui sint Ritus ab Apostolis traditi: qui etiam ex Scriptura ostendi non possunt.*

SVADENT triplici genere Scripturarum.

I. Quibus iubetur nil addi Verbo Dei oportere. Vt Deut. 4. *Non addetis ad Verbum, quod*

quod ego precipio vobis; nec auferetis ex eo. Gal. 1. Licet Angelus de caelo Euangelizet vobis, praterquam quod Euangelizauimus vobis, anathema sit.

2. Quia Scriptura sufficienter omnia continet. Ioan. 20. Hae autem scriptae sunt, ut credatis, quod IESVS est Filius Dei; & ut credentes saluisiant. 2. Tim. 3. Omnis Scriptura. &c. utilis est ad docendum, & arguendum, ad corripiendum, ad erudiendum in iustitia, ut perfectus sit homo DEI.

3. Quia Scriptura damnat Traditiones. Ila. 29. In vanum colunt me docentes mandata & doctrinas hominum. Math. 15. Irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Col. 2. Videte ne quis vos decipiat. &c. Secundum Traditionem hominem.

4. Ratio. Quia Scriptura data est ut habeamus regulam fidei, ait Aug. 19. Civ. c. 18. At Dei perfecta sunt opera: ergo ea regula perfecta est, & adaequata fidei.

AUTOR. I. Hic duo aduerte: 1. Mendacia, quae nobis affingunt: De his in meo Mendace Antipapist. par. 1. q. 2. Alterum: Contradictionem, qua scriptos iugulant. 1. Nam Brentius & Kemnit. locis notatis aperte dicunt; Nihil aequari posse Scripturis sacris. Kem. In summa audacia est, Mutari & Latoritati Scripturae Canonicae aliquid aequare. At è contra Brentius ibid. Negari non debet, neque potest, quin tam Christus multa dixerit, & fecerit; quam Apostoli multa tradiderint, & insinuerint; quae non sunt ab ipsis literis comprehensa. Kemnitijs ibid. Apostolos Ricus quosdam ordinasse & tradidisse Ecclesiae, ex eorum scriptis certo constat: Et verosimile est quosdam alios externos, qui in Scripturis annotati non sunt, ab Apostolis traditos esse. Atque ita suo pte peculio sibi laqueum parant in suspendium isti.

II. Ipsa NECESSITAS Traditionum docet ipsas, cuiusque probas.

I. Quia Scripturae sine iis non fuissent necessariae, nec sufficientes: Nam Traditio fuit Autor condendae, tradendaeque; Scripturae; iam traditae verò Custos & ipsa fuit, est, erit. 2. Quia Trad. quaedam sunt Apostolicae tam de Fide, quam de Moribus necessariae. 3. Quia de veris Traditionibus esse certi possumus via certae; ideo salutare sunt, Singula nunc doceamus.

DE I. Scripturas sine Traditionibus non fuisse sufficientes, nec simpliciter necessariae, probatur trifariam: 1. Ab Veteri Testam. 2. Ab Noui Scripturae & praedicatione. 3. Ab partium enumeratione.

DE I. Ex quo homines fuerunt, ab Adam ad Moysen, aliqua fuit in mundo Ecclesia colentium DEVM Fide, Spe, Charitate, ritibusque externis. Ideo S. Aug. lib. 11. Civ. inde ab Adam deducit Ciuitatem Dei. Et tamen ante Moysen nulla extitit Scriptura sacra; sed sola de cultu Dei Traditio, Vnde Genes. 18. Scio, quod Abraham praecipiturus sit filiis suis, & Domui suae post se; ut custodiant viam Domini. Cuius igitur annis bis mille fuerit illa primogenia conseruata Ecclesia: etiam Christiana potuisset stare absque Scriptura ad 1600. annos sub eadem custode Traditione.

2. A Moysen ad Christum erat quidem lex scripta, sed solum Iudaeorum: reliquas inter gentes etiam erat Religio colentium Deum verum; at in Traditione sine Scriptura sacra. Ita de Iob, cuiusque amicis docet Aug. l. 2. de pecc. orig. cap. 24. & l. 18. Civ. c. 47.

3. Inter Iudaeos, etsi Lex scripta esset, potius tamen Traditione utebantur, B 3 quam

14
quam Scriptura. Vnde Exod. 14. *Narrabis filio tuo, dicens: hoc est, quod fecit Dominus.* Deut. 32. *Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi, maiores tuos, & dicent tibi.* Iob. 8. *Interroga generationem pristinā, &c.* Scripturam vltimam Ecclesiasticam cap. 8. *Non te pretereat narratio Seniorum: ipsenim didicerunt à patribus suis.*

4. Esdras primus dispersos antè diu libellos Scripturæ collegit in vna Biblia post captiuitatem, teste *Theodoro pro prefat. in Psalmos. Beda in Esdra 9.*

DE II. A Christi aduentu Ecclesia Christiana diu degit sine Scriptura Noui Test. acquiescens ad Traditionem. Vt *S. Irenæus l. 3. c. 4* testetur, suâ memoriâ gentes esse Christianas, Scripturæ nescias; & è sola Traditione viuere benè. Itaque huius vis est potior quàm Scripturæ.

2. SUFFICIENTES Non sunt Scripturæ. Quia nec Singuli, nec Omnes Euangelistæ continent omnia; nec omnes libri sacri extant: Nam ait *Chrysostomus hom. 9, in Mat. Multa ex prophetis periere monumentis; quod de historia Paralipomenon probare possibile est.* Et epistola Pauli ad Laodicenses perijt; de qua constat *Colos. vlt.* Et antè diu prædicarunt Apostoli; quam scribere cœpissent.

DE III. Traditiones sunt Apostolicæ de Fide & moribus multæ, quas ignorari non licet; quæ tamen in Scripturis non extant. Vt in exemplum, 1. Symbolum Tradiderunt Apostoli; & non scripserunt. Ita *Iren. l. 3. c. 4. Hieron. Epist. ad Pammachium, Aug. l. de fide & operib. cap. 9. Ambr. epist. 87.* 2. In Veteri Testam. Circumcisio fuit pro masculis in remediū peccati orig. Suū verò & fœ-

minis fuit; tamē neq; id è scriptura constat. &c. Plura vide apud *Bellar. l. 4. c. 4.* Et in meâ *Genealogia part. 1. quæst. 2.*

3. Deinde Iacobi epistolam iudicat *Lutherus stramineam; Calvinus Apostolicam.* Quis decernet? Traditio: non cuiusque Spiritus. 4. Adde: *Calvinus Inst. 1. c. 9 §. 1.* contendit Apostolos, primæque Ecclesiæ fideles habuisse verum spiritum: At ij iudicabant librum Sapientiæ esse sacrum; teste *Aug. l. de præd. c. 14.* Eum tamē *Calvinus,* etiam iactans spiritum, vult esse profanum. Et sic de cæteris libris. Quis decernet? Traditio. Et hanc solam recipi oportere constitutus ait *Brentius in Prolegom. & Kemn. in Exam. Trid. ad 2. genus tradit. &c.* Quare standum est Verbo Tradito Fidei ac quæ ac Morum: idque necessariò. Liquebit infra clarius in Appendice ex *P. Beca-*

no. Denique Regulæ certæ sunt quingenti, è quibus ad certitudinem veræ cuiusque Traditionis peruenitur: de quibus in *Genealog. par. 1. q. 2.*

DICO AD I. Ibi agitur de verbo Tradito, non de Scripto: quia ait, *quod ego præcipio; non, quod scripsi.* Deinde iubet obseruari mandata, non deprauari. Nam Prophetæ, Apostolique multa Scripturis addiderunt; Prophetas deïn & Christus citauit. Ad Gal. verò loquitur de & Scripto & Tradito: *Euangelizauimus* ait, non *scripsimus.* Et ibi præter significat *Contra:* quia, ipsemet postea alia plura docuit. Sic & *Rom. vlt.*

AD II. Ibi loquitur de miraculis Christi scriptis solum aliquibus: *Signa fecit IESVS.* Paulus verò cùm scribebat ad Tim, tunc necdum extabat *Apo-*
calypsis,

calypsis, nec Euangelium Ioannis: Itaq; omnia scriptura, non significat totam, sed quamque etiam partem, esse diuinitus inspiratam, & sufficientem quoad ea, quæ expresse continet, & quæ vnde petenda, ostendit. Deinde. *Vtilis* nunquam significat *Sufficiens*: Nam alioquin non scripsisset idem, 1. Cor. II. *Cætera, cum venero, disponam.*

AD III. Non reprehendunt Traditiones à Moyse & Prophetis acceptas; sed nouitates à nouatoribus inuectas. Ita Patres.

AD IV. Non vt esset regula; sed memoriale rerum per prædicationem acceptarum. Non, inquam, vt regula foret fidei; quia tunc continere deberet & sola, & omnia quæ fidei sunt; ceu Symbolum Apostolicum; at & alia habet, quæ ex se non pertinent ad fidem: creduntur tamen, quia scripta sunt. Est ea autem regula Partialis: nam Totalis, est Revelatio facta Ecclesiæ; cuius species sunt duæ, Verbum Scriptum, & Traditum.

APPENDIX TRADITIO-

N V M

Ex Manuali R. P. Becani huc reddito in Testimonium Facti.

VETERIS TESTAMENTI Traditiones sunt duplices: 1. PHARISÆICÆ illaudatæ: vt Lotio manuum ante mensam, *Matt. 15.* Sub mensa, *Marc. 7.* & Venientium è foro, *Marc. 7.* Abstinencia à mensa peccatorum, *Matt. 9* à

actu eorum. *Luc. 7.* à curatione ægrotū in sabbatho, *Luc. 6.* Sæpè, *Luc. 5.* ieiunandum & orandum. Decimæ omnium minutiarum, *Matth. 23.* Non jurare per aurum, &c. rempli. *Matth. 23.* De his seu malis, seu bonis, seu mediis, reprehendebantur. 1. Quia, *Matth. 23.* *Omnia opera sua faciunt, vt videantur ab hominibus.* 2. Quia ibid. *comeditis domos viduarum, orantes longas &c.* 3. Quia ibidem, *superstitiosè erant colantes culicem &c.*

2. MOSAICÆ laudatæ; vt de Canone librorum sacrorum certo: De remedio pec. orig. pro foemellis ad salutem necessario: Deque cruentis sacrificiis, quod Christi mortem significarent, indeque vim expiatoriam haberent, non ex sese, & verò necessariam ad salutem. *D. Th. 2. 2. q. 2. a. 7.*

V S V S Traditionum maior fuit Judæis, quàm Scripturæ, in his etiam quæ scripta erant. Vnde *Exod. 13.* *Narrabis filio tuo: Hoc est quod fecit Dominus &c. Et erit quasi signum in manu tua.* *Deut. 23.* *Memento dierum antiquorum, cogita generationes singulas: Interroges patrem tuum, & annuntiabit tibi; Majores tuos, & dicent tibi.* *Psal. 77.* *Quanta mandauit Patribus nostris nota facere ea filiis suis; vt cognoscat generatio altera. Filii, qui nascentur, & exurgent & Narrabunt filiis suis.* Ecce Mandatum Traditionum: vt etiam scripta docere & discere per Traditionem potius iuberentur, quàm per scripturam. Tum Quia Pentateuchi duo solum erant exemplaria, vnum in Arca, sub custodia Sacerdotum; iussorum id septimo quoque anno prælegere populo, *Deut. 31.* quod amissum Helzias reperit, *4. Reg. 22.* Alte-